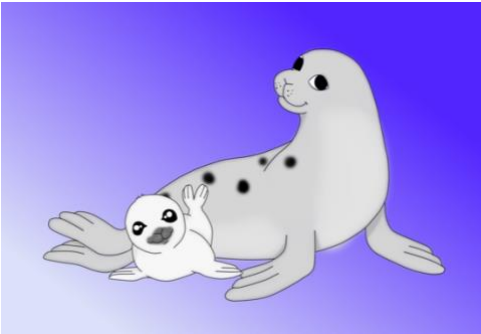

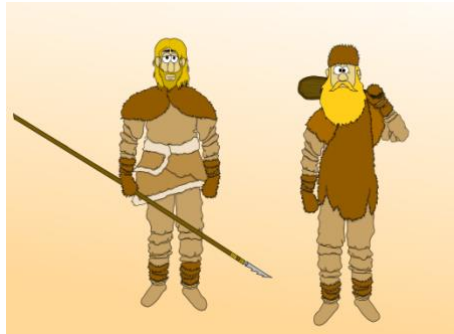
SUOMEN ESIHISTORIA JA VIKINGIT

SUOMEN ESIHISTORIA

hylje

pyyntimiehet

jääkausi

saamelaiset

turkis

SUOMEN ESIHISTORIA

Kun Egyptissä, osattiin jo viljellä, Suomen alue oli vielä kilometrin paksuisen jään peitossa.

Ihmiset tulivat pohjoiseen vasta jääkauden jälkeen.

Jääkausi tarkoittaa kylmää ajanjaksoa, jolloin jää peittää suuria alueita.

Ensimmäiset ihmiset tulivat Suomen alueelle eläinten perässä.

He metsästivät hylkeitä, jäniksiä ja hirviä.

Näitä metsästäjiä kutsuttiin pyyntimiehiksi.

Pyyntimiesten jälkeen Suomen alueelle tuli lisää heimoja.

He jäivät asumaan rannoille.

Saamelaiset ovat Suomen alkuperäiskansaa.

Kun Egyptin korkeakulttuurissa ihmiset osasivat jo kirjoittaa, niin Suomessa samaan aikaan elettiin vasta kivikaudella.

Kun Egyptissä rakennettiin jo pyramideja, Suomessa elettiin metsässä ja metsästettiin eläimiä ruoaksi.

Tutkijat eivät ole varmoja, oliko Suomessa ihmisiä ennen kylmää jääkautta.

Suomesta on kuitenkin löydetty luola nimeltään Susiluola, joka on ajalta ennen jääkautta.

Tutkijat huomasivat, että joku oli polttanut luolassa tulta.

JÄÄKAUSI → KIVIKAUSI → PRONSSIKAUSI → RAUTAKAUSI

Kivikausi, pronssikausi ja rautakausi ovat Suomen esihistoriallista aikaa.

Silloin ei vielä osattu kirjoittaa.

Siltä ajalta ei ole jäänyt kirjallisia lähteitä.

Siksi Suomen esihistoriallisesta ajasta ei ole paljoakaan varmaa tietoa.

Tutkijat ovat tehneet tulkintoja arkeologisten löytöjen perusteella.

Tieto siirtyi ihmiseltä toiselle aluksi kertomalla.

Myöhemmin, kun opittiin kirjoittamaan, asioita alettiin kirjoittaa ylös, ja näin tietoa on säilynyt näihin päiviin asti.

Antiikin Rooman kirjoituksissa löytyy kirjoitettua tietoa suomalaisista (fenneistä).

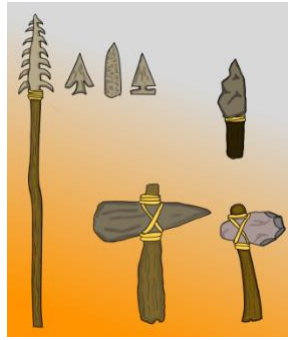
Pohjoiseurooppalaisen kansan nimi oli fennit.

Muita kansoja kävi Suomessa hakemassa turkiksia ja tekemässä vaihtokauppaa.

KIVIKAUSI SUOMESSA (6000 eaa.)

Aikakauden nimi on kivikausi, koska kaikki valmistettiin kivistä ja luonnonmateriaaleista.

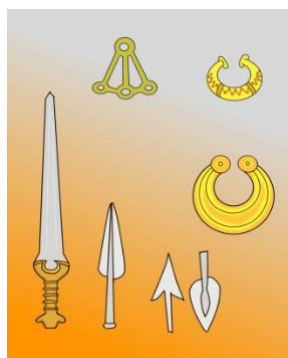
Kivikausi kesti tuhansia vuosia.

PRONSSIKAUSI SUOMESSA (1500 eaa.)

Aikakauden nimi on pronssikausi, koska silloin ihmiset oppivat tekemään pronssisia koruja ja nuolen kärkiä.

Pronssikausi kesti noin tuhat vuotta.

RAUTAKAUSI SUOMESSA (500 eaa.)

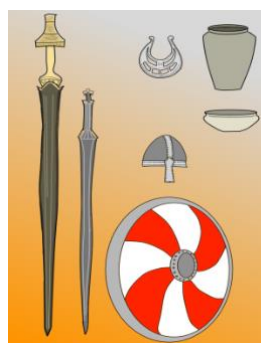
Aikakauden nimi on rautakausi, koska esineitä opittiin valmistamaan myös raudasta.

Rauta on kestävämpi materiaali kuin pronssi.

Rautaa löydettiin kivistä.

Metalli irtosi kivistä polttamalla.

Sen jälkeen metalli sulatettiin.

TEHTÄVÄT: SUOMEN ESIHISTORIA

Onko väite oikein O vai väärin V?

1. Ihmiset tulivat etelästä pohjoiseen paljon myöhemmin, vasta jääkauden jälkeen.
2. Ensimmäiset ihmiset tulivat pohjoiseen eläinten perässä.
3. Pyyntimies tarkoittaa metsästäjää.
4. Saamelaiset ovat Suomen alkuperäiskansaa.
5. Kun Suomessa elettiin kivikautta, Egyptiä ei ollut vielä olemassa.
6. Esihistoriallisella kaudella ihmiset osasivat jo kirjoittaa.
7. Kivikaudella esineet valmistettiin kivistä.
8. Pronssikaudella esineet valmistettiin raudasta.
9. Kivikausi kesti kauemmin kuin pronssi- tai rautakausi.
10. Rauta on kestävämpi materiaali kuin pronssi.
11. Rautaa löydettiin kivistä.
12. Ihmiset kävivät vaihtokauppaa tavaroista.

Vastaa kysymyksiin.

1. Miten ihmiset elivät Suomessa, kun Egyptissä elettiin korkeakulttuurin kautta?
2. Mikä on jääkausi?
3. Miksi ihmiset tulivat etelästä pohjoiseen?
4. Mitä eläimiä metsästettiin?
5. Keitä ovat pyyntimiehet?
6. Keitä ovat saamelaiset?
7. Mikä on Susiluola?
8. Mihin aikakausiin Suomen esihistoria jakaantuu?
9. Miksi Suomen esihistoriasta ei ole paljon tietoa?
10. Keitä olivat fennit?
11. Mistä kivi-, pronssi- ja rautakausi ovat saaneet nimensä?

TEHTÄVÄT: SUOMEN ESIHISTORIA

Kirjoitustehtävä.

- jääkausi
- esihistoria
- pyyntimiehet
- saamelaiset
- alkuperäiskansa
- kivikausi
- pronssikausi
- rautakausi
- fennit
- kirjalliset lähteet
- arkeologit
- luonnonmateriaalit
- metalli

Esseetehtävä.

Valitse aihe ja kirjoita siitä niin paljon kuin tiedät.

1) Elämä etelässä ja pohjoisessa.

- Vertaile millaista oli elämä samaan aikaan Egyptissä ja Suomessa.
- Keitä olivat pohjoisen asukkaat?

2) Suomen esihistoria.

- Mistä tulivat Suomen ensimmäiset ihmiset?
- Miten ihmiset elivät kivi-, pronssi- ja rautakaudella?
- Mistä tiedämme asioita Suomen esihistoriasta?

VASTAUKSET: SUOMEN ESIHISTORIA

Onko väite oikein O vai väärin V?

1. Oikein.
2. Oikein.
3. Oikein.
4. Oikein.
5. Väärin. (Egyptissä elettiin jo korkeakulttuurin aikaa.)
6. Väärin. (Ihminen ei osannut kirjoittaa esihistoriallisella ajalla, vasta historiallisella.)
7. Oikein.
8. Väärin. (Pronssikauden esineet valmistettiin pronssista.)
9. Oikein.
10. Oikein.
11. Oikein.
12. Oikein.

Vastaa kysymyksiin.

1. Egyptissä elettiin jo korkeakulttuurin aikaa, kun Suomeen vasta alkoi tulla ensimmäisiä metsästäjäihmisiä.
2. Jääkausi on kylmä ajanjakso, jolloin jää peitti suuria alueita.
3. Ihmiset tulivat pohjoiseen ruoan perässä.
4. Metsästettiin hirviä, jäniksiä ja hylkeitä.
5. Pyyntimiehet ovat metsästäjiä.
6. Saamelaiset ovat Suomen alkuperäiskansaa.
7. Susiluola on todiste siitä, että Suomessa oli ihmisiä jo ennen jääkautta. Luolassa oli poltettu tulta jo ennen jääkautta.
8. Kivikausi, pronssikausi ja rautakausi.
9. Esihistorialliselta ajalta ei ole kirjallisia lähteitä. Tutkimukset ovat perustuneet arkeologien tekemiin esinelöytöihin.
10. Fennit olivat pohjoiseurooppalainen kansa.
11. Nimi on tullut niistä materiaaleista ja esineistä, joita aikakaudella opittiin valmistamaan.

ELÄMÄÄ SUOMESSA ESIHISTORIALLISELLA AJALLA

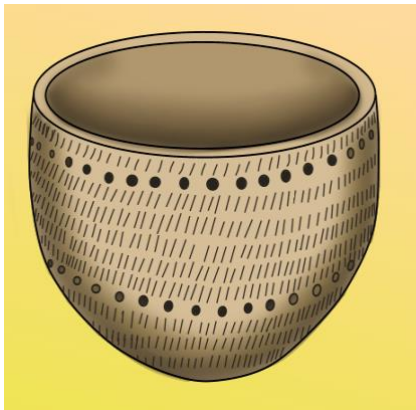
heimo

mäkilinna

saviruukku / kampakeramiikka

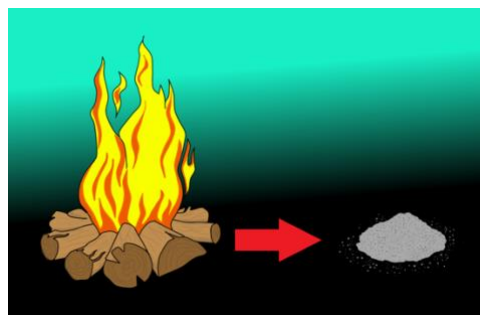
kaskeaminen

omavaraistalous

tuhka

ELÄMÄÄ SUOMESSA ESIHISTORIALLISELLA AJALLA

Elämää kivikaudella

Suomessa esihistoriallisella ajalla ihmisiä oli vielä melko vähän.

Ihmiset elivät heimoissa.

Heimon vahvimmat metsästivät ruokaa kaikille.

Kun ruoka ja eläimet loppuivat, koko heimo muutti uuteen paikkaan asumaan.

Miehet metsästivät ja kalastivat, naiset ja lapset keräsivät marjoja, sieniä ja juuria.

Elettiin omavaraistaloudessa.

Se tarkoittaa, että ihmiset valmistivat kaiken itse luonnonmateriaaleista, esimerkiksi aseet, työkalut, astiat ja vaatteet.

Ihmiset olivat taitavia rakentamaan puusta ja kivistä erilaisia esineitä.

Myöhemmin he oppivat valmistamaan myös saviruukkuja eli keramiikkaa.

Saviastioissa säilytettiin isompien eläinten osia.

Saviastioissa pystyi myös keittämään ruokaa.

Sitä ennen ruoan keittäminen ei ollut mahdollista.

Aika, jolloin saviastioita alettiin tehdä, on nimeltään kampakeraaminen aika.

Nimi johtuu siitä, että astioissa oli kuvioita, jotka muistuttivat kamman jälkiä.

Suomalaiset osasivat vaihtaa tavaraa ja käydä kauppaa naapureiden, muiden heimojen tai jopa ulkomaalaisten kanssa myös kivikaudella.

Suomalaiset myivät turkiksia tai hylkeen rasvaa ja saivat tilalle esimerkiksi aseita.

Suosittuja kauppatavaroita olivat aseet, korut, kankaat ja suola.

Suomalaiset oppivat uusia taitoja ulkomaalaisilta, jotka tulivat Suomeen laivalla.

Maanviljely opittiin pronssikauden alussa

Maanviljely opittiin Suomessa pronssikauden alussa.

Kuitenkin vasta rautakaudella maanviljelystä tuli tärkeä elinkeino suomalaisille.

Ihmisten ei enää tarvinnut muuttaa ruoan perässä paikasta toiseen.

He jäivät asumaan veden lähelle rannikolle, alkoivat rakentaa peltoja ja kyliä.

Kauempana sisämaassa ihmiset elivät edelleen metsästyksen varassa.

Ihmiset polttivat metsän pois ja rakensivat siihen pellon.

Tällainen viljelytapa on nimeltään kaskeaminen.

Tuhka oli hyväksi maanviljelyssä.

Puiden tuhka sai viljan kasvamaan paremmin.

Maanviljelyn myötä Suomeen alkoi syntyä kyliä.

Rautakaudella kylässä oli jo paljon taloja.

Esimerkiksi kivikaudella ihmiset elivät telttamaisessa kodassa.

Ihmiset eivät enää käyttäneet eläinten nahkaa vaatteinaan, vaan ompelivat vaatteita kankaista.

Yksi kylä oli yksi heimo, ja heillä oli oma nimi, esimerkiksi lappalaiset tai karjalaiset.

Mäkilinnat

Yhdessä muiden kylien kanssa ihmiset rakensivat korkealle mäelle mäkilinnoja, toiselta nimeltään linnavuoria.

Mäkilinna oli turvapaikka kylän asukkaille, jos joku vihollinen hyökkäsi heidän kyläänsä.

Tällöin ihmiset pakenivat sinne.

Mäkilinnassa ihmisten oli helpompi puolustautua ja heittää ylhäältä alas vihollisen päälle esimerkiksi kiviä.

Maanviljelyn myötä syntyivät myös ammatit, esimerkiksi käsityöläiset ja metsästäjät.

Jokainen teki sitä, missä oli hyvä.

TEHTÄVÄT: ELÄMÄÄ SUOMESSA ESIHISTORIALLISELLE AJALLA

Onko väite oikein O vai väärin V?

1. Esihistoriallisella ajalla Suomessa eli jo paljon ihmisiä.
2. Kun ruoka loppui, ihmiset muuttivat uuteen paikkaan ruoan perässä.
3. Omavaraistalous on sitä, että ihmiset valmistavat kaiken itse luonnonmateriaaleista.
4. Saviastioiden avulla ruokaa voitiin säilyttää ja keittää.
5. Jo kivikaudella ihmiset vaihtelivat tavaroita keskenään eli kävivät vaihtokauppaa.
6. Suomalaiset myivät hylkeen rasvaa ja turkiksia.
7. Maanviljely opittiin Suomessa pronssikauden alussa.
8. Rannikolla metsästettiin ja sisämaassa tehtiin peltotöitä.
9. Kaskeaminen tarkoittaa, että metsä poltettiin ja siitä tehtiin pelto.
10. Rautakaudella ihmiset ompelivat itselleen vaatteita.
11. Mäkilinna oli turvapaikka asukkaille.

Vastaa kysymyksiin.

1. Miten heimot elivät Suomessa kivikaudella?
2. Mitä on omavaraistalous?
3. Miten saviruukkujen käyttö helpotti ja muutti ihmisten elämää?
4. Mistä kampakeraaminen aika on saanut nimensä?
5. Mitkä olivat suosittua kauppatavaraa vaihtokaupassa?
6. Milloin maanviljelystä tuli elinkeino Suomessa?
7. Mitä on kaskeaminen?
8. Mikä on mäkilinna?
9. Miksi mäkilinna eli linnavuori oli hyvä puolustautumispaikka?
10. Mitä eri ammatteja syntyi maanviljelyyn myötä?

TEHTÄVÄT: ELÄMÄÄ SUOMESSA ESIHISTORIAALLISELLA AJALLA

Kirjoitustehtävä.

- esihistoriallinen aika
- metsästys
- keräily
- omavaraistalous
- saviruukut
- keramiikka
- kampakeraaminen aika
- kauppatavara
- kaskeaminen
- lappalaiset
- karjalaiset
- mäkilinna
- linnavuori
- puolustautua

Esseetehtävä.

Valitse aihe ja kirjoita siitä niin paljon kuin tiedät.

1) Elämä Suomessa kivikaudella.

- Kerro omavaraistaloudesta.
- Heimojen elintavat?
- Ruoan valmistus. Mistä saatiin ruokaa ja miten se valmistettiin?
- Vaihtokauppa. Mitä tavaroita vaihdettiin ja kenen kanssa?

2) Maanviljely Suomessa.

- Missä ihmiset viljelivät peltoja?
- Mitä oli kaskeaminen?
- Miten maanviljely muutti ihmisten elämää?

3) Minä puolustamassa heimoani.

- Kuvaile heimoasi, ympäristöäsi ja vaatteitasi.
- Vihollinen on hyökkäämässä pieneen kyläänne. Mitä teette?
- Miten puolustaudutte mäkilinnassa?
- Mitä aseita käytätte?

VASTAUKSET: ELÄMÄÄ SUOMESSA ESIHISTORIALLISELLA AJALLA

Onko väite oikein O vai väärin V?

1. Väärin. (Esihistoriallisella ajalla Suomessa oli vain vähän ihmisiä.)
2. Oikein.
3. Oikein.
4. Oikein.
5. Oikein.
6. Oikein.
7. Oikein.
8. Väärin. (Rannikolla tehtiin peltotöitä ja sisämaassa metsästettiin.)
9. Oikein.
10. Oikein.
11. Oikein.

Vastaa kysymyksiin.

1. He muuttivat ruoan perässä paikasta toiseen. Miehet metsästivät ja naiset ja lapset keräsivät kasveja.
2. Ihmiset valmistivat kaiken itse luonnonmateriaaleista.
3. Saviruukuissa ruokaa voitiin säilyttää ja keittää.
4. Se on aikaa, jolloin tehtiin saviastioita. Nimi tulee astioiden kuviosta, joka muistutti kamman jälkiä.
5. Suosittuja kauppatavaroita olivat aseet, korut, kankaat ja suola.
6. Maanviljelystä tuli elinkeino rautakaudella.
7. Kaskeamisessa metsä poltetaan pois ja siihen rakennetaan pelto.
8. Mäkilinna on linnavuori, turvallinen korkea mäki asukkaille, josta oli helppo puolustautua.
9. Ylhäältä pystyi heittämään alas vihollisen päälle esimerkiksi isoja kiviä.
10. Ammatteja olivat esimerkiksi käsityöläiset ja metsästäjät.

MUINAINEN USKONTO SUOMESSA

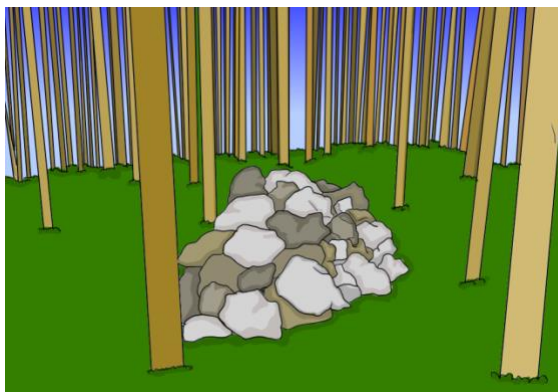
luonto

tonttu

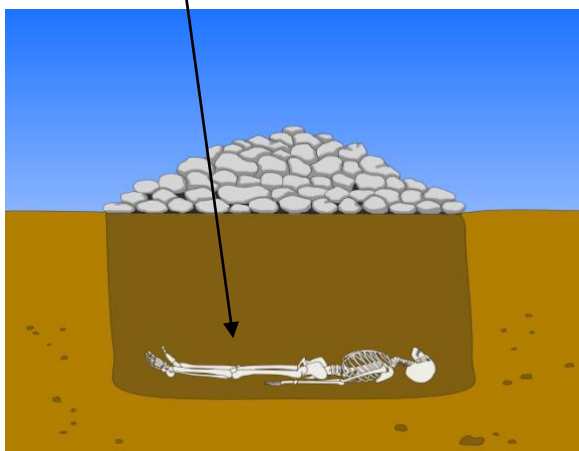
kiviröykkiö / hiidenkiuas

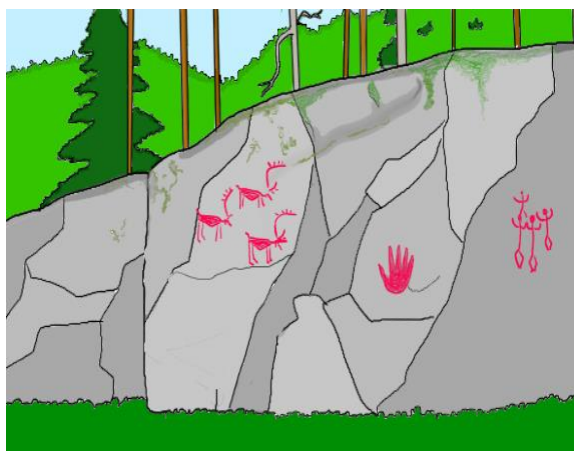
samaani

vainaja

kalliomaalaukset

MUINAINEN USKONTO SUOMESSA

Muinaiset suomalaiset uskoivat luonnon voimaan.

Luonnossa oli paljon erilaisia jumalia.

Luonto oli heille pyhää, he palvoivat esimerkiksi Aurinkoa.

Ihmiset uskoivat haltijoihin ja tonttuihin.

Ihmisten joukossa oli yleensä myös samaani.

Samaani on tietäjä, joka tulkitsi unia, ennusti, paransi ihmisiä tai rukoili jumalilta asioita.

Samaani paransi loitsujen eli taikasanojen avulla, ja ihmiset uskoivat taikaan.

Samaanin uskottiin osaavan puhua kuolleille.

Muinaiset suomalaiset rakensivat myös erikoisia hautapaikkoja.

He peittivät haudan isolla kasalla kiviä.

Tällaista kasaa kutsutaan kiviröykkiöksi.

Sen toinen nimi on hiidenkiuas.

Esimerkiksi Rauman kaupungin lähellä on edelleen olemassa hiidenkiukaita, joita voi käydä katsomassa.

Vainajan mukana haudattiin maahan myös erilaisia esineitä, koska uskottiin, että hän tarvitsee niitä toisessa maailmassa.

Kun ihminen kuoli, uskottiin, että hän jatkaa elämäänsä Tuonelassa.

Ihmiset tekivät kallioihin myös maalauksia.

Tutkijat uskovat, että kuvat saattoivat liittyä myös uskonnollisiin menoihin tai juhliin.

He maalasivat kuvia luonnosta ja metsästyksestä.

Suomessa ei ole luolamaalauksia, vaan kallion pintaan tehtyjä kalliomaalauksia.

TEHTÄVÄT: MUINAINEN USKONTO SUOMESSA

Onko väite oikein O vai väärin V?

1. Muinaiset suomalaiset uskoivat luonnon voimaan, ja luonto oli heille pyhää.
2. Muinaisilla suomalaisilla oli vain yksi jumala.
3. Ihmiset eivät uskoneet haltijoihin tai tonttuihin.
4. Samaani oli tietäjä, joka tulkitsi unia, teki loitsuja ja paransi ihmisiä.
5. Kiviröykkiö on hauta.
6. Hiidenkiuas on sama asia kuin kiviröykkiö.
7. Vainajan mukaan hautaan laitettiin erilaisia esineitä.
8. Uskottiin, että vainaja jatkoi elämistä Tuonelassa.
9. Ihmiset maalasivat kuvia kallioon uskonnollisten menojen tai juhlien takia.
10. Suomessa ei ole luolamaalauksia, vaan kalliomaalauksia.

Vastaa kysymyksiin.

1. Mihin muinaiset suomalaiset uskoivat?
2. Kuka oli samaani ja mitä hän teki?
3. Mitä olivat kiviröykkiöt?
4. Onko kiviröykkiöitä säilynyt Suomessa näihin päiviin asti?
5. Mitä ihmiselle uskottiin tapahtuvan kuoleman jälkeen?
6. Miksi ihmiset tekivät kalliomaalauksia?
7. Mitä ihmiset maalasivat kallioon?

TEHTÄVÄT: MUINAINEN USKONTO SUOMESSA

Kirjoitustehtävä.

- muinainen uskonto
- muinaiset suomalaiset
- haltijat
- tontut
- samaani
- tietäjä
- loitsut
- kiviröykkiöt
- hiidenkiukaat
- Tuonela
- uskonnolliset menot
- luolamaalaukset
- kalliomaalaukset

Esseetehtävä.

Kirjoita aiheesta niin paljon kuin tiedät.

1) Muinainen uskonto Suomessa.

- Mihin muinaiset suomalaiset uskoivat?
- Kuka oli samaani?
- Mitä ihmiselle tehtiin, kun hän kuoli?

VASTAUKSET: MUINAINEN USKONTO SUOMESSA

Onko väite oikein O vai väärin V?

1. Oikein.
2. Väärin. (Suomalaiset uskoivat moneen eri jumalaan.)
3. Väärin. (Ihmiset uskoivat haltijoihin ja tonttuihin.)
4. Oikein.
5. Oikein.
6. Oikein.
7. Oikein.
8. Oikein.
9. Oikein.
10. Oikein.

Vastaa kysymyksiin.

1. He uskoivat luonnon voimaan ja luonnon eri jumaliin. He uskoivat myös haltijoihin ja tonttuihin.
2. Samaani oli tietäjä, joka tulkitsi unia ja paransi ihmisiä.
3. Kiviröykkiöt olivat hautoja.
4. Kyllä, esimerkiksi Rauman seudulla on edelleen nähtävissä tällaisia hautoja.
5. Ihminen jatkoi elämäänsä Tuonelassa.
6. He tekivät kalliomaalauksia uskonnollisten menojen ja juhlien takia.
7. He maalasivat kuvia luonnosta ja metsästyksestä.

VIIKINGIT

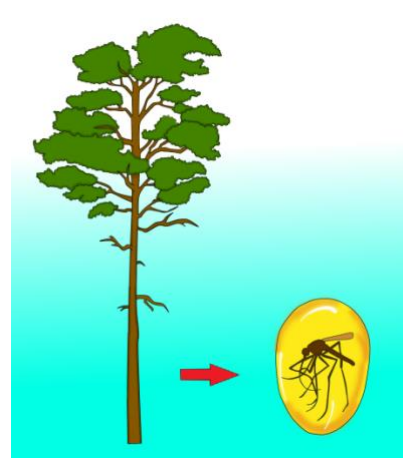
vaihtokauppa

hyökätä

pihka

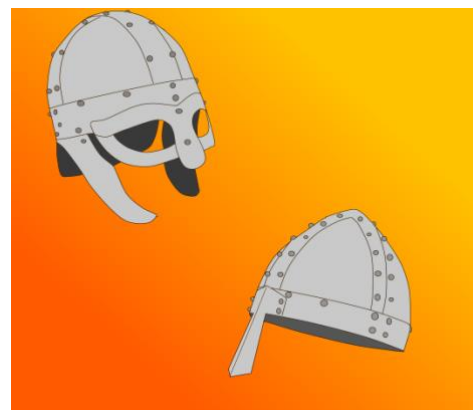
miekka

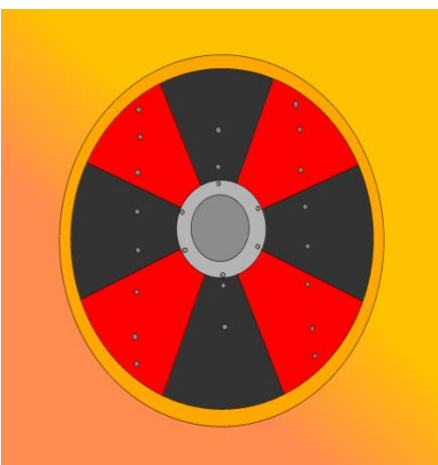
kirves

kypärä

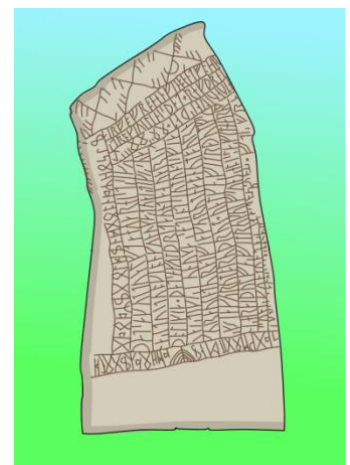
kilpi

saaga

riimukivi

VIIKINGIT

Jo rautakaudella asui pohjoisessa, Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa, ihmisiä, jotka viljelivät maata ja asuivat heimoissa.

Koska ruokaa ei riittänyt kaikille, sitä lähdettiin etsimään myös muualta.

Tällaisia ihmisiä kutsutaan viikingeiksi ja aikaa viikinkiajaksi.

Viikinkiaika oli 800–1100-luvuilla.

Muinaiset suomalaiset pelkäsivät viikinkejä, joten kylät Suomen alueella rakennettiin usein piiloon sisämaahan kauemmaksi rannikosta.

Viikingit olivat taitavia rakentajia

Viikingit osasivat rakentaa laivoja ja ohjata niitä oikeaan paikkaan tähtien ja auringon avulla.

Laivoissa oli aivot, joita viikingit käyttivät, kun sää ei ollut tuulinen.

Laivoissa oli yksi masto, johon kiinnitettiin purje.

Pitkä ja kapea laiva liikkui nopeammin, joten niitä käytettiin sodassa.

Leveä laiva taas oli kaupankäyntiä varten.

Laivoilla he pystyivät matkustamaan pohjoisesta eri maihin.

Viikinkien matkat

Viikingit pääsivät matkustamaan laivoillaan Välimerelle ja Atlantin valtamerelle asti.

Viikingit olivat taitavia merenkävijöitä.

Viikingit halusivat:

- löytää uusia maita, joissa asua
- käydä kauppaa
- ryöstellä

Viikinkejä pidettiin vaarallisina rosvoina, mutta todellisuudessa he olivat myös kauppiaita.

Viikingit myivät turkiksia, rautaa, meripihkaa ja orjia.

He toivat ulkomailta kankaita, mausteita ja metalleja.

Viikingit tekivät silti myös paljon sotaisia ryöstöretkiä.

He polttivat ja tuhosivat kyliä, tappoivat ihmisiä ja toivat kylien rikkaudet omaan kotiinsa.

Viikinkien aseita olivat yleensä miekka ja kirves.

Heillä oli myös kilpi ja kypärä.

Viikingit olivat kiinnostuneita uusista kulttuureista ja maista, joten jos he löysivät hyvän paikan asua, he jäivät sinne asumaan.

Tällaista paikkaa kutsutaan viikinkien siirtokunnaksi.

Näin viikinkejä muutti esimerkiksi Islantiin, Pohjois-Amerikkaan, Venäjälle ja Englantiin.

Viikingit olivat myös taitavia käsityöläisiä.

Viikinkien elämästä

Viikingit asuivat puutaloissa, jotka oli rakennettu kestäväksi kylmää talvea.

Heimon päälliköllä oli kylässä oma iso talo.

Lisäksi kylässä oli temppeli, jossa uhrattiin eläimiä jumalille.

Viikingit tekivät koristeellisia koruja, joista tänä päivänä otetaan mallia esimerkiksi Kalevala-koruihin.

Kun moni mies oli poissa kylästä, naisten rooli oli tärkeä.

Naiset viljelivät, hoitivat lapsia, huolehtivat kodista ja eläimistä.

Naisilla saattoi olla myös orjia apuna.

Talvea varten piti aina varastoida ruokaa.

Viikingeistä ja heidän kertomuksista on kirjoitettu saagoja eli viikinkitarinoita.

Viikingeille oli tärkeää rohkeus ja kunnia.

Uskottiin, että hyvät soturit pääsivät kuolemansa jälkeen uuteen maailmaan.

Jokainen viikinkimies halusi olla sankari.

Viikinkikuninkaiden sankariteot kirjoitettiin ylös.

Tarinat kirjoitettiin riimukiviin.

Riimukirjoitus koostui erilaisista merkeistä samoin kuin meidän aakkosemme.

TEHTÄVÄT: VIKINGIT

Onko väite oikein O vai väärin V?

1. Viikingit tulivat Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta.
2. Viikinkiaika oli 800–1100-luvulla.
3. Muinaiset suomalaiset eivät pelänneet viikinkejä.
4. Viikingit olivat taitavia merenkävijöitä.
5. Viikingit olivat myös kauppiaita.
6. Viikingit myivät turkiksia, rautaa, meripihkaa ja orjia.
7. Viikinkejä eivät kiinnostaneet uudet kulttuurit.
8. Viikingeillä ei ollut heimopäällikköä.
9. Viikingit uhrasivat esimerkiksi eläimiä jumalille.
10. Saaga tarkoittaa viikinkitarinaa.
11. Tarinat viikingeistä kirjoitettiin riimukiviin.

Vastaa kysymyksiin.

1. Ketä olivat viikingit ja mistä maista he olivat kotoisin?
2. Miten muut ihmiset suhtautuivat viikinkeihin?
3. Miksi viikingit matkustivat laivoillaan uusiin maihin?
4. Mitä tarkoittaa, että viikingit olivat myös kauppiaita?
5. Mitä aseita viikingit yleensä käyttivät?
6. Mitä tarkoittaa viikinkien siirtokunta?
7. Mihin maihin viikinkejä alkoi muuttaa?
8. Mikä oli naisten ja miesten rooli viikinkien heimoissa?
9. Mitä ovat saagat?
10. Mitä ovat riimukivet?

TEHTÄVÄT: VIKINGIT

Kirjoitustehtävä.

- viikinkiaika
- viikingit
- Atlantin valtameri
- merenkävijät
- meripihka
- ryöstöretket
- Kalevala-korut
- Pohjois-Amerikka
- saagat
- sankaritarinat
- riimukivi
- riimukirjoitus

Esseetehtävä.

Valitse aihe ja kirjoita siitä niin paljon kuin tiedät.

1) Pelottavat viikingit.

- Keitä olivat viikingit ja mistä maista he olivat kotoisin?
- Mitä he tekivät ulkomailla?
- Miksi he lähtivät ulkomaille?
- Miten muut ihmiset suhtautuivat heihin?

2) Viikingit olivat kauppiaita ja taitavia käsistään.

- Miten viikingit kävivät kauppaa muiden maiden kanssa?
- Mitä he myivät ja mitä he ostivat?
- Mitä viikingit osasivat rakentaa?
- Mitä muuta he osasivat tehdä hyvin?

3) Minä viikinkinä.

- Kuvittele eläväsi viikinkiheimossa. Kuvaile ympäristöä ja heimoasi.
- Mitä tapahtuu matkoillanne?
- Minkälaista on elämä kylässänne?

VASTAUKSET: VIIKINGIT

Onko väite oikein O vai väärin V?

1. Oikein.
2. Oikein.
3. Väärin. (Suomalaiset pelkäsivät viikinkejä.)
4. Oikein.
5. Oikein.
6. Oikein.
7. Väärin. (Viikingit olivat hyvin kiinnostuneita uusista kulttuureista.)
8. Väärin. (Viikingeillä oli heimopäällikkö.)
9. Oikein.
10. Oikein.
11. Oikein.

Vastaa kysymyksiin.

1. Viikingit olivat pohjoisen heimoja, jotka asuivat Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa.
2. Muut ihmiset pelkäsivät viikinkejä.
3. He halusivat löytää uusia maita, joissa asua, käydä kauppaa maan asukkaiden kanssa tai ryöstää heidät.
4. He kävivät vaihtokauppaa muiden maiden kanssa, myivät ja ostivat tavaroita.
5. Aseita olivat miekka, kirves ja kilpi. He käyttivät myös kypärää.
6. Maa tai alue, jonka viikingit löysivät ja johon he jäivät asumaan.
7. Viikinkejä muutti Islantiin, Pohjois-Amerikkaan, Venäjälle ja Englantiin.
8. Miehet matkustivat, kävivät kauppaa ja ryöstelivät. Naiset huolehtivat kodista ja lapsista.
9. Saagat ovat viikinkitarinoita eli kertomuksia viikingeistä.
10. Viikinkitarinat kirjoitettiin riimukiviin. Kivissä oli riimukirjoitusta, jotka olivat kuin meidän aakkoset.